

A Fővárosi Ítéletábra a Minda Zoltán titkár által képviselt felperes neve (....) felperesnek a dr. Ádám Réka jogtanácsos által képviselt alperes neve (....) alperes ellen közérdekű adat kiadása iránt indított perében a Fővárosi Törvényszék 2017. augusztus 22. napján kelt 71.P...../2017/14. számú ítélete ellen az alperes 15. sorszám alatt előterjesztett fellebbezése folytán meghozta az alábbi

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéletábra az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatja és a felperes keresetét elutasítja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 20.000 (Húszezer) forint jogtanácsosi munkadíjból álló együttes első- és másodfokú perköltséget.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

I n d o k o l á s

Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül adja ki felperesnek a Belügyminisztérium által a alperes nevenek megküldött/91. iktatószámú levél alperes birtokából való kikerülését igazoló adathordozókat.

A tényállásban ismertette, hogy a felperes 2017. március 24-én kérte az alperestől, hogy adja ki a Belügyminisztérium által24-én dr. A. J. miniszterelnöknek küldött/91. szám alatti hivatalos tájékoztatást és annak mellékleteit. Továbbá tájékoztassa, hogy a dokumentumnak az alperes kezelője-e, illetve ha nem, akkor közérdekű adatként közölje az igényelt adatokat rögzítő dokumentumok nyilvántartásáról, selejtezéséről készült, az alperes, illetve jogelődei birtokából való kikerülést igazoló okiratokat úgy, hogy megállapítható legyen a közérdekű adathordozót tároló/kezelő személye és pontos címe. Az alperes 2017. április 11-ei levelében közölte, hogy az adatigényléssel érintett dokumentum nem áll a rendelkezésére.

Ezután a felperes 2017. április 12-én kérte kiadni a alperes nevenek megküldött/91. iktatószámú hivatalos levél alperes birtokából való kikerülését igazoló adathordozókat. Az alperes 2017. május 3-án írt válaszában megismételte, hogy az érintett dokumentum nem áll a rendelkezésére.

A felperes keresetében arra kérte az alperest kötelezni, hogy adja ki részére a Belügyminisztérium által a alperes nevenek küldött/91. iktatószámú hivatalos levél alperes birtokából való kikerülését igazoló adathordozókat.

Az alperes elsődlegesen a per megszüntetését kérte azzal érvelve, hogy a perindítási határidő 2017. május 11. napján járt le, a felperes ezt követően benyújtott keresete elkésett. Másodlagosan a kereset elutasítását indítványozta, védekezése szerint a kért irattal soha nem rendelkezett, annak nem adatkezelője, ezért birtokából való kikerülésének igazolása lehetetlen.

Az elsőfokú bíróság érdemben bírálta el a keresetet, nem látott lehetőséget a per megszüntetésére. Elvetette azt az alperesi hivatkozást, hogy a perindításra rendelkezésre álló törvényi határidő 2017.

május 11. napján letelt, mert az első felperesi adatigénylés a feltételhez kötött megfogalmazása miatt nem tekinthető konkrét adatkiadási kérelemnek. Rámutatott, hogy a per alapjául a 2017. április 12. napján kelt adatkérés szolgál, amire az alperes 2017. május 3. napján válaszolt. Ehhez képest a keresetlevél az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény (Infotv.) 31. § (1) és (3) bekezdésében meghatározott 30 napos határidőn belül érkezett.

A törvényszék a keresetet alaposnak találta. Utalva az Infotv. 3. § 5. pontjára kifejtette, miszerint az, hogy a miniszterelnök részére átadott dokumentum kezelése, selejtezése során milyen irat keletkezik nyilvánvalóan a közfeladatot ellátó szerv kezelésében levő és tevékenységére vonatkozóan keletkező információ, tehát a felperes közérdekű adat megismerése iránti igényt terjesztett elő. Tartalma szerint az alperesi választ a törvényszék az adatigénylés elutasításának minősítette és megállapította, hogy az a megtagadás indokainak hiányában nem felelt meg az Infotv. 30. § (3) bekezdésében foglaltaknak. Önmagában annak a tényállításnak a közlése, hogy a kért adat nincs az alperesnél nem minősülhet kellő indoknak, ez a kezelői minőség hiányának megjelölése lett volna. Az alperes ellenkérelmében már hivatkozott erre utalva rá, hogy nem általános jogutódja a korábban működött Miniszterelnöki Hivatalnak, hanem csak egyes feladatokat vett át jogelődjétől. Miután az indok közlése szükséges lett volna, ennek hiányában az alperesi válasz törvénytört. Az ítélet kitért a Belügyminisztérium felperesnek adott válaszára is, amiben arról tájékoztatta, hogy a kért/91. iktatószámú hivatalos levél azért nincs a kezelésében, mert már levéltárba került.

Megalapozatlannak találta a törvényszék azt az alperesi álláspontot is, hogy a kért adat hiányára figyelemmel a bizonyítási teher megfordul és a felperesnek kell bizonyítania, hogy a kért adattal az alperesnek rendelkeznie kell. Érvei szerint az alperes az adatkiadási kötelezettség alól akkor mentesült volna, ha bizonyítja, hogy a miniszterelnök részére átadott irat nem került birtokába, mert nem jogutódja annak a szervnek, amelynek az iratot feladat- és hatáskörében kezelnie kellett és így a birtokból való kikerülést igazoló adathordozó sem keletkezhett nála. Az elsőfokú bíróság érvei szerint a bizonyítási teher megfordítása arra vezetne, hogy az adatigényléssel érintett szervnek elegendő a kért adatok hiányára hivatkozni, így az érdemi bizonyítás terhe alól annak ellenére is mentesülne, ha az egyébként őt terhelné. Ez az adatkezelésre vonatkozó kellő ismeretek hiányában, az adatkezelővel szemben lényegesen kevesebb információval rendelkező adatigénylőt a sikeres perléstől gyakorlatilag elzárja. A törvényszék kifejtette, hogy az/91. számú irat alperesi birtokból való kikerülésének igazolására hivatkozott minősített irat a perben bizonyítékként nem használható fel, mert tartalmának felperesi megismerhetőségét az alperes kizárta, így az irat bevárása miatt a tárgyalás elhalasztását nem találta indokoltnak. Mellőzte az alperes, valamint a Belügyminisztérium titkos ügykezelési szabályzatának, és az/91. számú iratnak az Országos Levéltárba kerülésével kapcsolatos iratok beszerzésére irányuló felperesi bizonyítási indítvány teljesítését is, mivel azok az alperes által bizonyítandó tényekre irányultak, de erre nem terjesztett elő indítványt. Minthogy az alperes az adatigénylés megtagadásának jogszerűségét és indokát nem bizonyította, ezért az elsőfokú bíróság a keresetnek helyt adott.

A döntés ellen az alperes fellebbezett, ebben elsődlegesen a per megszüntetését és az ítélet hatályon kívül helyezését, másodlagosan az ítélet megváltoztatását és a kereset elutasítását kérte.

Az alperes fenntartotta, hogy az első adatigénylés is kellően konkrét volt, annak a perben kért irat már tárgyát képezte, ezért a törvényszék súlyosan jogszabálysértően járt el, amikor az elkésett keresetlevélben foglaltakat a második adatigénylést alapul véve, érdemben tárgyalta. Kiemelte, hogy a második adatkérésre jóhiszeműen, az első válasza visszautalva adott ismételt tájékoztatást azonos tartalommal. Megjegyezte, hogy amennyiben először nem válaszolt volna az adatigénylés második

kérdésére, akkor a kereset benyújtására mindenképpen az első válaszlevél átvételét követő 30 napon belül lett volna a felperesnek lehetősége. A törvényi kötelezettség hiányában is kiküldött második válaszlevél nem eredményezheti a keresetindítási határidő meghosszabbítását, ezért a per megszüntetésének van helye.

Érdemben arra hivatkozott, hogy a bizonyítási kötelezettség téves kiosztása miatt az ítélet kirívóan jogszabálysértő. Megismételte, hogy védekezése folytán az Infotv. 31. § (2) bekezdésében foglalt kötelezettség megfordul és a felperes köteles bizonyítani, hogy a kért adatot az alperes kezeli, és hogy az egyáltalán létezik. Rámutatott, hogy az adat kiadásának megtagadása, illetve a hiányára való hivatkozás elkülönítendő. Perdöntőnek minősítette azon nyilatkozatát, hogy a megjelölt számú irattal soha nem rendelkezett, annak nem volt adatkezelője és ebből következően az/91 számú irat birtokából való kikerülését igazoló dokumentum sem létezik. Ennek ellenkezőjét a felperes nem bizonyította, az elsőfokú bíróság a bizonyítás sikertelenségét mégis az alperes terhére értékelte, holott a Kúria irányadó gyakorlata (Pfv.IV...../2016.) értelmében nemleges tény bizonyítására a fél nem kötelezhető. Megjegyezte, hogy az 1991-es iratot a Belügyminisztérium az akkor még nem létező alperes neve részére nem küldhette meg. Kitért rá, hogy a per első tárgyalásán már hivatkozott rá, hogy a alperes neve nem általános jogutódja a Miniszterelnöki Hivatalnak, és azért hívta fel a figyelmet a jogutódlással kapcsolatos kérdéskörre, mert a felperes meg sem kísérelte alátámasztani az alperes adatkezelői mivoltát. Kiemelte, miszerint nem azért vitatta adatkezelői minőségét, mert nem általános jogutódja a Miniszterelnöki Hivatalnak, és az sem hangzott el részéről, hogy attól feladatokat vett volna át, hiszen kiválás útján a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztériumból jött létre. Utalva a Magyar Köztársaság minisztériumainak felsorolásáról szóló 2010. évi XLII. törvény 2. § (2) bekezdésére, amely a kiválásról rendelkezik, előadta, hogy a törvényszék az alperesi nyilatkozatokat nem értelmezte helyesen, és hiányolta, hogy a körben sem tett megállapítást, hogy mi alapján tekinti adatkezelőnek a alperes neveet, milyen alapon feltételezi egyáltalán az irat létezését. Súlyos jogszabálysértésnek értékelte továbbá, hogy a törvényszék a 2017. augusztus 9-i nyilatkozatában körülírt bizonyítékot anélkül mellőzte a Pp. 192/A. § (1) bekezdése alapján, hogy felhívta volna az alperest a bizonyíték helyes beterjesztésének módjára. A törvényszéknek kötelessége lett volna törekedni a bizonyíték beterjesztésével összefüggő hiba orvoslására kizárva azt, hogy egy teljesíthetetlen kötelezést bocsásson ki.

Fellebbezése kiegészítésében az alperes bejelentette, hogy a bizonyítékként hivatkozott irat minősítése megszűnt, ezért azt zárt borítékban megküldte a periratokhoz, hogy tartalmát az ítéletábra megismerhesse. Hangsúlyozta, hogy a csatolt iratjegyzéken az/91. számú irat nem szerepel, így azzal sem az általános jogutód, sem valamely feladatot átvevő szerv nem rendelkezhetett, ami kizárja a perben kiadni kért irat létrejöttét. Megjegyezte, hogy azért kényszerült ezen irat útján bizonyításra, mert az elsőfokú bíróság a bizonyítási terhet jogellenesen osztotta ki.

A felperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult.

A fellebbezés alapos.

Az elsőfokú bíróság érdemi döntését a másodfokú bíróság nem osztotta, ezért a döntés megváltoztatására látott okot.

A másodfokú bíróság nem értett egyet azzal az alperesi érveléssel, hogy a keresetlevél elkésztésére folytán a per megszüntetésére kellett volna sor kerülni. A felperes első igénylésében a/91. iktatószámú számú miniszeri tájékoztatás kiadását kérte, emellett tájékoztatást arról, hogy az alperes kezelője-e az adatnak, és arra az esetre ha nem kezelője, akkor további igényei voltak, köztük a birtokából kikerülést igazoló okiratot is kértre. Az alperes válaszában megjelölte, hogy mit tekint a felperes levele alapján igényelt adatnak - a belügyminisztériumi levél kiadását - és erről az egy

dokumentumról akként nyilatkozott, hogy nem áll rendelkezésére. Ezután a második - a jelen per tárgyát képező - adatigényletben a felperes a hivatalos levél alperes birtokából való kikerülését igazoló adathordozó kiadását kérte. Az alperes erre ismételten azt válaszolta, hogy az adatigénylessel érintett dokumentum nem áll a rendelkezésére.

Egyetértett a másodfokú bíróság a törvényszékkal abban, hogy a két adatigénylet nem ugyanarra az adatkörre vonatkozott. Az első igényletben nem megfelelő konkrétsággal, feltételhez kötötten szerepel a második igényletben megfogalmazott kérelem, és maga az alperes sem tekintette azt előterjesztettnek a válaszelevélben írtak szerint. Meg kell jegyezni emellett, hogy az Infotv. nem tartalmaz tiltó rendelkezést arról, hogy a közérdekű adatigénylet elutasítását követően azonos igénylő, azonos adatkezelőnél, azonos adatkörre ismételt adatigénylest nem terjeszthet elő. Az Infotv. 29. § (1a) bekezdése - ami az egy éves szabályt tartalmazza - a teljesített adatigénylesekre értelmezhető. De a jelen esetben nem ennek, hanem annak tulajdonított az ítéletábra jelentőséget, hogy a 2017. április 12-ei adatigénylet nem tekinthető megismételt, azonos adatkörre vonatkozó kérelemnek.

Az alperes érdemi döntést támadó fellebbezését azonban alaposnak találta a másodfokú bíróság. A perben - mivel az alperes nem vitatta a közérdekű adat jellegét, de azt állította, hogy nem rendelkezik és sosem rendelkezett vele - azt kellett vizsgálni, hogy az adatok az alperes kezelésében vannak-e.

Az Infotv. 26. § (1) bekezdése alapján a közfeladatot ellátó szerv kizárólag a kezelésében lévő közérdekű adat kiadására köteles. Az adatkezelő a rögzített és ténylegesen a kezelésében lévő információt, ismeretet, adatot köteles kiadni, vagyis csak a létező és általa kezelt adat közlésére köteles. Ha a kért adattal nem rendelkezik, annak előállítására vagy beszerzésére nem kötelezhető.

A megtagadás jogszerűségét és indokait az Infotv. 31. § (2) bekezdése alapján az adatkezelő köteles bizonyítani. Miután azonban az alperes állította, hogy a kért adattal nem rendelkezik, ez a bizonyítási kötelezettsége érdemben megszűnt, hiszen az általános szabályok szerint nemleges tény bizonyítására senki sem kötelezhető. A bizonyítási teher ebben a perben megfordult, azaz a Pp. 164. § (1) bekezdése alapján az alperes tagadásával szemben a felperes tartozik bizonyítani azt, hogy a kért adatokkal az alperes ténylegesen rendelkezik, mert az ő érdekében áll annak igazolása, hogy a kiadni kért adatok az alperes birtokában vannak. A Kúria már több döntésben (Pfv.IV...../2013/4., Pfv. IV...../2015/4., Pfv. IV...../2015/4.) állást foglalt ebben a kérdésben a fentiek szerint és kifejtette, hogy az alperes tagadása esetén önmagában annak feltételezése, hogy a kért közérdekű adatoknak létezniük kell az alperesnél, konkrét tényalap nélkül nem teszi lehetővé az alperes adatkiadásra kötelezését. Minderre helyesen hivatkozott a fellebbezés.

A felperes az adatok létezését azzal kívánta valószínűsíteni, hogy az alperesre vonatkozó szabályok előírásai alapján az alperesnél keletkeznie kellett a kért iratoknak. Ezzel kapcsolatban történt hivatkozás a felperes részéről a jogutódlásra és az iratkezelési szabályokra, annak pontos megjelölése nélkül. Az alperes ezzel szemben azt hangsúlyozta, hogy a Miniszterelnöki Hivatalnak nem általános jogutóda. A csatolt iratokból, valamint a Magyar Köztársaság minisztériumainak felsorolásáról szóló 2010. évi XLII. törvény 2. § (1) bekezdés fa) pontjából, (2) és (3) bekezdéséből is megállapítható, hogy a Miniszterelnöki Hivatalnak nem az alperes a jogutóda, hanem a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium, ezért egyéb bizonyítékok hiányában következtetni sem lehet arra, hogy az alperesnek birtokában lehet a kért adat.

Az elsőfokú bíróság - ellenkező jogi álláspontja folytán - nem oktatta ki a felperest, miszerint neki kell bizonyítani, hogy az igényelt adat, tehát a belügyminiszeri levél alperes birtokából való

kikerülését igazoló adat az alperes birtokában van. E kioktatás elmaradása azonban mégsem indokolta az elsőfokú határozat hatályon kívül helyezését és az eljárás megismétlését a másodfokon benyújtott új alperesi bizonyítékra tekintettel, aminek értékelését nem akadályozta a Pp. 235. §-a a minősítés megszűnéséről szóló későbbi tudomásszerzés miatt.

Az alperes által csatolt és zártan kezelt iratokat a másodfokú bíróság megtekintette és annak alapján megállapította, hogy az iratjegyzéken nem szerepel az első adatigénylésben kért irat, vagyis a miniszteri tájékoztató levél. Ezért alappal hivatkozott az alperes arra, hogy azzal sem a Miniszterelnöki Hivatal, sem valamely feladatát átvevő szerv sem rendelkezett, és ez értelemszerűen kizárja azt is, hogy az alperes birtokából kikerülését bármilyen alperesnél lévő irat igazolhatná. Az alperes ezzel bizonyította, hogy nem keletkezett nála a kért adat és az nem áll a kezelésében. Ezért a perben nem volt szükség a felperes további kioktatására.

Mindezeket értékelve a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján megváltoztatta és a felperes keresetét elutasította.

Az ítélet megváltoztatása következtében pervesztessé vált felperes a Pp. 67. § (2) bekezdése és 78. § (1) bekezdése folytán köteles megfizetni az alperesnek a perrel felmerült költségét, ami a képviselőt ellátó jogtanácsos 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (3) és (5) bekezdései szerint megállapított munkadíját tartalmazza.

A per az Itv. 57. § (1) bekezdés o) pontja szerint illetékmentes.

Budapest, 2018. február 1.

. Lesenyei Terézia s.k.
a tanács elnöke

. Pullai Ágnes s.k.
előadó bíró

. Mózsik Tímea s.k.
bíró

A kiadmány hitelül:
bírósági ügyintéző

